

A nyugalom napja

Az Isten népéhez való tartozás egyik megkülönböztető jele – mind az Ó-, mind az Újszövetségben – a nyugalom napjának szigorú megtartása volt.

3. oldal

Mit csinálnak a lelkészek?

„Kifulladásig érek vissza a kocsimhoz, ott látom Jézust az anyósülésen, szomorkás mosollyal, ölében a levelek, a pénz, a sulicuccok. Bocsáss meg, Uram.”

5. oldal

Átadták a bölcsődét

Az iskolakezdés előtti pénteken ünnepélyes keretek között adták át a Királyhágómelléki Református Egyházkerület székházának udvarán épített bölcsődét.

6. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2019. OKTÓBER • 30. évf. 19. szám • Ára 1,5 lej

Lélek a sejtekben

Az érzelmek a lélekből indulnak: a boldogság, a bánat, a félelem, az irigység. De vajon tudja-e azt az ember, hogy ezeket minden sejtünk átérzi? Elég egy falat étel, hogy jóanyánkra emlékezzünk vissza. Elég egy illat a rózsakertből, és visszatér a régi gyermekkori emlék. A sejtek boldogok, a sejtek félnak, iszonyodnak, akár a lelkünk. Ezért az érzések megváltoztatják a testet. A félelem például úgy farag ki belülről, mint egy ügyetlen szobrász; csak Isten tudja, mennyi szilánkot és réteget ver le rólunk. Aztán, belülről, egyre vékonyabbak és bizonytalanabbak leszünk, addig, amíg a legkisebb érzés is felborít. Még a leggyengébb ölelés is összetör és elveszít. A lelki fájdalom megbetegítheti és elgyengíti a testet, felborítja a tökéletest, az

immunrendszert. Sárgák lesznek az irigykedő sejtek, kipirulnak a dühösek, a szégyenlősök, kifehérednek a féltősök, kékülnek az eldurvult haragok. Isten legcsodálatosabb lényei vagyunk: fénylők, akár az égi gyöngyök, de homályba is burkolózunk, mint a sűrű téli esték. Isten kertjének legszebb teremtményei lettünk, mégis az állatoknál is esetlenebbek. Születésünk után annyi mindent érzékelünk, annyi szeretetben részesülünk, és mégis későn tanulunk meg járni, enni, függetlennek lenni. Porból vagyunk, de csillagporból. Testünk milliányi sejtjének egyedi összetevői – akár a csillagoké – életre hozták emberségünk, miközben érzelmes lelket lehelt Valaki belénk.

VERES PIROSKA

Tornyosuló bajok

X. Y. lelkes lelkész volt. Szolgálataira buzgalommal és alaposan készült, mindig pontosan vezette az adminisztrációt, és komolyan hitt abban, hogy Isten ígését hirdeti a jámbor hívek között.

Minden szép és jó volt addig, amíg egyszer nézeteltérése támadt az egyik helyi kiskirályal. A gazdag vállalkozó, aki nyakig benne volt a politikában, és szeretett parancsolgatni, nem szívelte a lelkészt, mert nem engedelmkedett neki mindenben. Ezért mindent elkövetett, hogy a lelképásztort befeketítse: háta mögött mocskolta, álbíreket terjesztett róla, lejáratva, megszégyenítette a gyülekezet előtt, ott tett keresztbe, ahol csak tudott. Az emberek ijedt tétlenséggel szemléltek, ahogy a befolyásos, gazdag ember győzri a jámbor lelképásztort, de – természetesen – senki nem sietett segítségére, elvégre mi értelme van belekeveredni a konfliktusba. Mások konfliktusába.

A lelkészről költött hírek és zavaros történetek eljutottak az egyház vezetőihez is a susárlókon keresztül, akik – szokás szerint – még ki is színezték a történetet, megtoldva különböző részletekkel és mendemondákkal.

A lelkészt olyan sokan látták el tanáccsal, de olyan kevesen álltak ki mellette, hogy végül nem maradt kiút: el kellett hagynia szolgálati helyét. (folytatás a 2. oldalon)

www.facebook.com/harangszo

Tornyosuló bajok

(folytatás az 1. oldalról)

Az új helyen többé nem talált magára. Ráadásul itt is volt egy köztisztelőben álló gazember, aki mindent a kezében tartott, és akinek az elképzelései köszönőviszonyban sem voltak az egyház tanításával. A lelkésznek itt is kijutott a megalázásból, a lenézésből és az akadályokból. Mivel állandóan falnak ütközött, és minden egyházépítő próbálkozása zátonyra futott, a kollégái is kezdték lenézni és kinézni maguk közül.

A sok gyötrődés miatt X. Y. házassága is csődöt mondott. A felesége ment, vitte a gyermekeket. Egyedül maradt. Barátai egyre fogytak, ellenségeinek száma napról napra növekedett. Egyetlen hűséges barát maradt, a betegség. Egyre közelebb férközött. A megkeseredés, a gyötrődés, a szomorúság minden testi nyomorúság előidézője vagy súlyosbítója. Voltak napok, amikor reggel hanyatt feküdt az ágyon, és nem tudott felkelni, csak nézte a plafont. Egyre többet nézte a plafont.

Aztán a plafonon észrevett egy kampót, amely a mestergerendába volt erősítve. Jó erős kampó volt, megtartotta egy megretent, felnőtt ember súlyát.

X. Y. nem valós személy, én találtam ki. Minden valós személlyel való hasonlósága a véletlen műve. De ilyen véletlenek vannak. Az ehhez hasonló történetek kapcsán szokták azt mondani, hogy kiégett szegény. De közben nem vesszük észre: nincs égés tűzforrás nélkül. Amíg vannak tűzgyújtók, égetők, égésfokozók, a lángokat élvezettel élesztgetők, amíg létezik az ilyen helyzetekkel szembeni érzéketlenség és nincs szolidaritás, addig lesznek olyanok, akik elveszítik az életkedvüket. De a kiégés nem egyetlen ember lelki gyengeségéből, hibás pszichéjéből ered. A tűrőhatára mindenkinek más, de van, ami törhetetlen. Általában nehéz egyetlen hibásra rámutatni, mert még a télen szemlélődő is hibás valamilyen formában.

Tanácsot adni nehéz, és nem tudom, hogyan lehetne az ehhez hasonló helyzetekben rendet tenni, segítséget nyújtani, békét teremteni. Gyanítom, hogy ha kiégésről beszélünk, akkor a gonoszság, a gyűlölet és a fondorlatos hazugságok egész szövevényét fedezhetjük fel egy-egy helyzet mögött. A szeretetben élő, támogatott, értékelt ember nem ég ki. A lebecsült és lenézett, és főként a magára maradt ember felemésztje magát.

Kezdetnek talán az is elég lenne, ha az okozat helyett az okokat tárnánk fel, és a lelkigondozás mellett a fegyelmzés azokra irányulna, akik előidézői az ehhez hasonló helyzeteknek.

WAGNER ERIK

Megújult reménység

„És abban az időben igen ritkán volt az Úrnak kijelentése... És az Úr kezdte ismét megjelenni Silóban.” 1Sám 3,1,21

Isten bírakat küldött, akik ideiglenesen jobbitottak a helyzetet, aztán a nép ismét bűnbe merült és hűtlen lett Istenhez. Kétszer is olvasuk a következőket: „Ebben az időben nem volt király Izráelben, hanem ki-ki azt cselekedte, amit jónak látott.” Bir 17,6 és 21,25

Steinbach József így ír ezzel kapcsolatban: „...nincs már az a földi király, aki itt rendet tudna teremteni, hiszen a »királyokat« a háttérből ezernyi érdekek irányítják. Csak az egyetlen üdvözítő, feltámadott Királyban lehet reménységünk.”

Az üdvözítő, feltámadott Király nélkül családok mennek tönkre. Hitvesek válnak el, gyermekek nem hallgatnak a szülői tanácsra, fiatalok esküdetlenül élnek együtt. A gyülekezetben sincs béke a királyok Királya nélkül, vagyis akkor, ha nem figyelnek a gyülekezet tagjai az Úr tanácsára, és ha nem az Ige szerint élnek. A világban a népek és nemzetek sem tudnak békében élni egymással. Hazudnak, lopnak, csalnak, s a maguk „igazát” hangoztatják. Ezért van annyi szeretetlenség, rosszindulat, ármánykodás a népek között.

LELKETLEN (LÉLEK NÉLKÜLI) VILÁG

Silóban áll ugyan a szentély, de Hofni és Fineás erőszakoskodik, gazdagságra vágyik, és a két pap paráználkodik a templomban szolgálatot végző nőkkel. Isten figyelmezteti Élit, az apát, de Éli nem tesz semmit azért, hogy a szent helyen szent dolgokat tegyenek. Ezért olvasuk 1Sám 3,1-ben: „És abban az időben igen ritkán volt az Úrnak kijelentése...”

Manapság is sokan panaszkodnak, hogy nincs az Úrnak szava, nem szól hozzájuk Isten. Hogyan lehet így prédikálni? Hogyan lehet így szolgálni? Sokan kiégnek és gyötrelmek között szolgálnak.

Nem kellene megvizsgálni, hogy miért nincs Istennek szava? Miért nem szól az Úr? Erőszakoskodás, pénzimádat, paráználkodás közepette nem is várható, hogy szóljon az Úr. Esetleg ítéletes szavai lehetnek, de az nem kell az ilyen papnak vagy a „királyi papság”

tagjainak, a gyülekezeti tagoknak... Hova jutunk így? Kiüresedik a szívünk. Hiába mulatozik az ember, hiába keresi a szórakozási lehetőségeket, hiába fojtja alkoholba fájdalmát. Előbb-utóbb felszínre tör és ten örömből üröm lesz. Lélek nélkül, lelketlen világban csak ideig-óráig örülhet az ember.

Isten azonban közbelép: „És az Úr kezdte ismét megjelenni Silóban, mert kijelentette magát az Úr Sámuelnek, az Úrnak beszéde által.” A lelki sötétség éjszakájában felragyog Isten kegyelmének fényessége. Az az Isten, aki egy ideig hallgatott, most ismét szól Sámuelhez s általa a néphez.

AMIKOR ISTEN BESZÉL

A két igeszakasz között (amikor Isten hallgat – és amikor Isten megjelenik és beszél Silóban) olvashatjuk a gyermek Sámuellel kapcsolatos dolgokat. Isten szólt hozzá. Ő nem tudta, hogy az Úr az. Élihez megy, s Éli végül rájön, hogy Sámuelhez maga Isten szól. Harmadjára mondja is a kis Sámuel: Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád!

Nagyon figyelemre méltó a kis Sámuelnek a mondata: Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád! Abban a lelki sötétségben, amelyben az emberek elfordultak Istentől és mindenki azt tette, amit jónak látott, ebben a sötét, kilátástalan helyzetben megszólal az Úr.

Mindenki azt teszi, ami neki tetszik. A legtöbben csak magukra gondolnak. Isten már nem fontos. Üresek a templomok. S akik még eljárnak az istentiszteletre, bizony ők is nagyon küzdenek, hogy megteremhessék a lelki gyümölcsöket. S ma is megszólal az Úr! Sokszor a lelkiismeret által. Vagy amikor naponta olvasod a Bibliád. Az igehirdetésben is szól hozzád.

Igaz, hogy sokan nem járnak templomba. Igaz, hogy sokan csak látszat keresztényen életem élnek, de mindig vannak olyanok, akik csatlakoznak az Úr Jézushoz és Isten anyaszentegyházában elkezdnek munkálkodni. Ilyen élő reménységgel tekintünk megkonfirmált ifjainkra és azokra, aki felhagytak addigi Isten-nélküli életükkel s elkezdtek munkálkodni az Isten dicsőségére.

CSOMAY ÁRPÁD

A nyugalom napja

Az Isten népéhez való tartozás egyik megkülönböztető jele – mind az Ó-, mind az Újszövetségben – a nyugalom napjának szigorú megtartása volt.

A sabbat (munkát befejezni, a tevékenységet beszüntetni) napjának megtartása a zsidósághoz való tartozás egyik legfontosabb jegye volt. A szombati munkavégzési tilalomnak kettős célja volt: a külső testi pihenés és a belső lelki nyugalom mellett a szent összegyűlés is; ezen a napon Isten szavát tudakozták és magyarázták.

A szombati nap megszentelése két dologra irányította rá a figyelmet egyszerre: Isten teremtő és szabadító munkájára. A Tízparancsolat a 2Móz 20-ban a hetedik napról úgy beszél, mint amelyen Isten a teremtés bevégzése után megpihen (fellelézik), ami nem Isten „fáradékonyágára” utal, hanem a teremtés megkoronázására. A hetedik napot Isten azzal szenteli meg (a szent mint elkülönített értelemben), hogy nincs munkavégzés azon a napon.

A szombat másik jelentése Tízparancsolatváltozat szerint (5Móz 5) viszont az egyiptomi szabadulásra való emlékezés, s ez az oka a szombati munkavégzés tilalmának. Az egyiptomi rabszolgaságban Izrael fiai saját bőrükön tapasztalták, hogy a függőségben élő munkavégzők ki kell hogy pihenjék magukat, másképp a munka elhordozhatatlan teherre válik. A szombat-év hasonlóképpen a föld erőforrásainak kímélésével óvja Isten teremtett világát (egy évig parlagon hagyják a földet, a mezei állatoknak meghagyva a magától hozott termést).

Ugyanez, a túlbuzgóságot elítélő felfogás jelenik meg a pusztai vándorló nép manna-történetében is. Abban, hogy a hetedik napon is kimennek mannáért keresni (a hatodik napi kétszeres adag ellenére), a hiábavalóság kigúnyolása szólal meg: így jár, aki nem veszi figyelembe Isten gondviselését!

JÉZUS SZOMBATJA

Jézus szerint a szombati munkától való tartózkodás parancsa nem lehet akadálya a felebarát megsegítésének sem az éhes tanítványok, sem a szombatnapon meggyógyítottak esetében. Nem minden zsidó tartotta ugyanis azonos szigorral a szombatot!

Az esszénusok például megfelelték a szombati járőföldet 1000 könyöknyi távolságra, és a bajba került állatokon sem segítettek a nyugalom megszentelt napján. A farizeusok furfangosan csak a kapun kívülre értették a teherhordás tilalmát, ezért több házat egyetlen udvarral kötöttek össze, hogy a kapun belül lehessen vinni valamit. A saduceusok ennek ellene voltak. Vita tárgya

volt az is, hogy szabad-e olyan munkát végezni pénteken, ami szombaton „fejeződik be”. Ilyen munka volt például a meszelés, mivel az csak másnapra száradt meg (a zsidó nap-számítás naplementétől naplementéig tartott).

Jézus szombati tevékenységei ezért néhányakban ellenállást váltottak ki, de még többeket elgondolkodtattak. A tanítványok kalásztépe (Mt 12,1-8), a béna kezű meggyógyítása (Mk 3,1-6), a 18 éve beteg asszony meggyógyítása (Lk 13,10-17), a vízkóros (ödémás) beteg meggyógyítása (Lk 14,1-6), vagy a 38 éve beteg ember meggyógyítása (Jn 5,1-15) nem ellentétes a negyedik parancsolattal, mert Jézus szerint „a szombat lett az emberért, nem az ember a szombatért; tehát az Emberfia ura a szombatnak is”. (Mk 2,27-28)

Jézus „szombat-szegése” tehát azt ábrázolja ki, hogy az emberre tekintve a segítségnyújtás megelőzi az egyéb parancsokat, de egyszerűen Jézus teljhatalmát is bemutatja, hiszen a szombati cselekedetek a sátn köteleinek megoldását is jelentették – Lk 13,16.

Franz Rosenzweig (1886–1929) zsidó bölcsele a keresztyén vasárnapot találóan a „kezdet ünnepének” nevezte. A zsidók szombatja ugyanis sokkal inkább a végre tekint, amikor majd a Messiás mindent teljességre visz, míg a keresztyének vasárnapjukon azt a szabadító Krisztust ünneplik, akinek váltsága révén az új élet már elkezdődött.

A KERESZTYÉNEK VASÁRNAPJA

A keresztyének vasárnapja azonban nemcsak abban más, hogy az első (nyolcadik) napra helyezi a hangsúlyt! A Bibliában nincs jézusi parancs a vasárnap megünneplésére, egyházi hagyomány révén honosodott meg. Kezdetben a vasárnap nem is volt munkaszüneti nap. Jézus feltámadására éppen ezért

eleinte csak a napközbeni munkák elvégzése után emlékeztek a hét első napján.

A vasárnapot Nagy Konstantin császár tette munkaszüneti nappá 321-ben, de nem tiltó jelleggel. A cél ugyanis az istentiszteleten való részvétel megteremtésének lehetősége volt, nem pedig a munka tilalma. Éppen ezért a földművesek felmentést kaptak, így szánhattak-vethettek vasárnap is, akárcsak a nappal összeegyeztethetetlen munkát végzők, mint például a kereskedők. A hét első napja ugyanis sok helyen a vásárok napja volt, amit magyar nyelvünk a mai napig hűen őriz a nap elnevezésében.

A vasárnap teljes munkatiltalom csak a reformáció után alakult ki. Még a Heidelbergi Káté (1563) vasárnapra kapcsolatos magyarázata sem írja elő a munkaszünetet, csupán a templomi istentiszteleten való részvételt köti az ember lelkére (103. kérdés-felelet).

A szigorodás a 17. század elejétől nőtt, az angliai puritánok között, akik semmi világi foglalatosságot nem tűrtek meg ezen a napon. I. Jakab angol király 1618-ban rendeletben írt elő az istentisztelet utáni kötelező sportjátékokat a nép számára. Törvénye nem egyházelles volt, inkább a vasárnapi semmittevés ellen próbálta felvenni a harcot, kevés sikerrel.

A keresztyén vasárnap tehát nem a zsidó szombat átültetése az újszövetségi korra, bár többé-kevésbé átveszi a szombat nyugalom-jellegét. A vasárnapi munka nem bűn, ha az a szükségyszerűség (pl. orvos, tűzoltó, rendőr), az irgalmasság (beteglátogatás) vagy az istentisztelet munkája. Minden más vasárnapi munka teherre válik az ember számára és szétzilálja a családot. A vasárnap Krisztus emberéért van, akinek nem szabad munkája rabszolgájává válnia!

A segítő foglalkozásúak betegsége

Nem lustaság, gyengeség, hitetlenség okozza a kiégést, hanem éppen az, hogy komolyan veszed, amit csinálsz, mondja a segítő szolgálatot végzők betegségéről Rideg Gyula pasztorálpszichológus.

A kiégési szindróma, szakszóval burnout, állandósult elfáradás, érzelmi kimerülés a másokért tett tartós erőfeszítések következményeként. Tipikusan a segítő foglalkozásúak megbetegedése, olyanoké, akik saját személyiségükkel szolgálnak társaiknak: pedagógusok, szociális munkások, mentorok, így a lelkészek is veszélyeztetettek.

A kiégési szindróma tünetegyüttes, amely hosszú távú fokozott érzelmi megterhelés, kedvezőtlen stresszhatások következtében létrejövő fizikai-érzelmi-mentális kimerülés. Szinte minden foglalkozás esetében előfordulhat, azonban a kutatások azt mutatják, hogy a humán szolgáltatások területén dolgozók körében nagyobb a veszélye.

Fő tünetei: érzelmi kimerültség – passzivitás, reménytelenség, ürességérzés, melankólia. Elszemélytelenedés – csökkent érdeklődés a kollégák, ügyfelek iránt, fokozatos teljesítménycsökkenés. Elmaradó sikerek, előléptetések, frusztráció – agresszivitás. Gyakori konfliktusok, harag, mások hibáztatása. Testi panaszok: krónikus fáradtság, szorongás, gyakori fejfájás, alvászavarok, potenciazavarok, alkoholproblémák stb.

NEM MONDANAK NEMET

A veszélyeztetettek között vannak a lelkipásztorok is. A Református.hu által megkérdezett lelkigondozók szerint a lelkészeknek akár felét is érintheti a kiégés. Az a segítő foglalkozású, legyen akár lelkész, aki életében legalább egy rövid időre nem sodródott bele a kiégési spirál valamelyik szakaszába, az vagy nem vette komolyan, amit csinált, vagy nagyon alacsony a probléma-érzékenysége – jelzi Rideg Gyula. A Bethesda kórház-lelkésze, pasztorálpszichológus szerint a közvélekedéssel ellentétben a lelkészek kiégésénél szó sincs gyengeségről, lustaságról, netán hitetlenségről.

Miért ég ki a lelkész? Leggyakrabban azért, mert sokkal többet ad, mint mások. Így történik, hogy önmaga árnyékává válik. A beszámolókból a valamikori lelkész épp annak az ellenkezőjének tűnik, mint amilyenek most látszik. Ha mindig nyitva van az ajtó, mindig elérhető vagyok, és mindig van időm, annak egyenes következménye, hogy szép fokozatosan egyre ritkábban lesz nyitva az ajtó, egyre elérhetetlenebbé válok, és egyre kevesebb időm lesz az emberekre.

A kiégés annak a következménye, amit annyira szeretünk azokban a lelkészekben. Ráadásul különösen szeretjük bennük, hogy

nem mondanak nemet, hogy mindenben benne vannak, részt vesznek, erejükön felül adnak önmagukból és önmagukat. Aztán jön a negatív spirál, és leginkább az irgalmas samaritánus példázata világítja meg, hogy milyen állapotban is van az ekkor már kiégett ember. Mint akit megvertek, kifosztottak és az út szélén hagytak, mint aki rablók kezébe esett. De gyakran lélektani értelemben a történet pozitív hőse az, akivel végül ez történik.

BENNÜNK REJLŐ FESZÜLTSEGEK

A kiégés nagyon észrevétlenül jön, amikor sorozatosan nem adjuk ki magunkból a bennünk rejlő feszültségeket, így azok csak gyűlnek, és közben tompítják a motivációt és a hivatástudatot. Míg nem egy idő után már másokat kezdünk el okolni, a rendszer, az egyház áldozatainak érezzük magunkat. Amikor reggel úgy ébredünk fel, hogy semmi motivációnk nincs, megkérdőjeleződik a munkánk értelme, és nem értjük, hogy mi történik velünk.

Az alábbi adatok egy amerikai lelkészek közötti felmérésből származnak. Kifejezetten érdekes lenne egy hasonló Kárpát-medencei felmérés eredményeit is látni. A lelképásztori kiégés számokban: a lelkészek 57%-a elhagyná hivatását, ha tudná, hogy hová máshová mehetne, vagy lenne valamilyen más elhívása; 70%-uknak nincsenek közeli barátai; a lelkészek 75%-a beszél a stressz okozta gyöttrődésekről, nyugtalanságról, zavarodottságról, félelemlről, depresszióról, haragról és elidegenedésről; a lelkészek 80%-a úgy látja, hogy nincs elegendő ideje a hitvesével való együttlétre; 80%-uk úgy látja, hogy lelkési szolgálatuk negatívan érinti családjukat; a lelkészek 94%-a úgy érzi, hogy arra presszionálják őket, hogy tökéletes családjuk legyen.

A fenti számok esetében az a legkeményebb dolog, hogy csak a történet egyik felét mesélik el. A másik fele az, hogy a gyüleke-

zetek nem is tudnak a lelkési stresszről, illetve nem is értik annak jellegét. És amikor egy lelkész összeroppan vagy morális hibát követ el, akkor a gyülekezetek – jobb kifejezés híján – a kukába dobják a lelkészt.

BURNOUT-MEGELŐZŐ TRÉNINGEK

A kiégési spirálnak több fázisa van: a kezdeti fáradtsághoz és a motiváció csökkenéséhez idővel testi megbetegedések – magas vérnyomás, emésztőszervi panaszok, alvászavarok – társulhatnak. A beteg nemcsak keserűvé, megcsömörlötté válik – ami kihat munkavégzésére, kollégáira, családjára –, hanem később akár még függőségek (gyakran alkoholproblémák) és depresszió is kialakulhatnak nála. Végül e krízishelyzetet már nem tudja megoldani a pihenés, a nyaralás, a csendes hét: a megküzdéshez szakszerű segítség szükséges (a kiégés mérésére már külön teszt, a Maslach Burnout Inventory is rendelkezésre áll). Ez általában orvosi és pszichológiai, akár gyógyszeres és/vagy pszichoterápiás kezelés.

A kiégés kezelését, megelőzését mindenképpen nehezíti, hogy a probléma sokak számára tabu, és a papi-lelkési hivatással szinte összeegyeztethetetlennek tartják a pihenést, a kikapcsolódást – mondja Gecse Attila pasztorálpszichológus, aki szerint talán egy új lelkészgenerációnak kell felnőnie ahhoz, hogy a lelképásztorok tudjanak a maguk számára is lelki támogatást kérni és elfogadni.

Németországban és Svájcban más a helyzet: ott számos helyen burnout-megelőző tréningeket szerveznek a lelkészek számára. Ebbe általában féléves orvosi ellenőrzés is beletartozik. Ilyen tréning a többi között a svájci Nemzetközi Lelkészképző Intézet által kitalált – számunkra talán meglepő – Prelax, mely testi és lelki karbantartást kínál az Úr szolgáinak.

Mit csinálnak valójában a lelkészek?

„Gizikének beadni a nyugtatómböt, mert az övé betelt, és gyűjteni kell az egyházi hozzájárulást. Perselypénz külön zacskóban, azt még majd megszámlolják, viszik a bankba. A délutáni hittanórához a füzetem, matricák a gyerekeknek. Ebédelni nem lesz időm, szendvics bekészítve, két megmosott alma, palack víz. A fülhallgatót a mobilhoz ne felejtsem, muszáj lesz telefonálnom, még elkap a rendőr. A papír, amire összeírtam, kit kell felhívni a kocsiból. Irodanap lesz. Nem tudom, sikerül-e új bádógost találni, Feri felmászott, és azt mondta, teljesen ki van rohadva a templom esőcsatornája oldalt, nem csoda, hogy esőben ömlik onnan a víz. Feláztatja a falat, már így is penészedik. Hívom a püspököt is, megint a titkárába ütközöm majd, de előbb-utóbb kihajtom belőlük, színt kell vallaniuk, lesz-e felújítás, és mikor. Nem várom meg, amíg fejemre dől ez a kóceráj. És akkor még a szomszéd falukról nem is beszélünk. (...)

Kifulladásra érek vissza a kocsimhoz, ott látom Jézust az anyósülésen, szomorkás mosollyal, ölében a levelek, a pénz, a sulicuccok, az uzsonna maradéka. Bocsáss meg, Uram, holnap újra kezdjük!” *Lackfi János: Jézus az anyósülésben – kepmas.hu*

Lackfi János írása magvas gondolatokat hoz elénk. Bár egy katolikus pap napjáról ír, akár egy református lelkésztől (és sorolhatnám tovább a többi felekezet vezetőjét) is szólhatna. Valóságban, itt-ott viccesen és néhány sorban ironikusan részletezi, hogy milyen feladatokkal kell szembenéznie egy papnak. A legjobb az írásban, hogy a száraz felsorolás helyett gondolatok jelennek meg, melyek azt is megvilágítják az olvasó előtt, hogy egy-egy tevékenység mögött milyen dilemmázás húzódik. A csattanó pedig a végén található, amikor kiderül, hogy napról napra milyen lelkiismeret-furdalást visz tovább a történet főszereplője.

A sok feladat, munka között elvész a szálgalatra való valódi felkészülés és az elcsendesedés. A napi teendők összesűrűsödése, Jézus háttérbe helyezése miatt keletkezik egy olyan lelki teher, amely folyamatosan megnehezíti ezt a külső szemlélődő által olyan könnyűnek ítélt hivatást.

LÁTHATATLAN TERÜLETEK

Emlékszem, fiatalabb lelkész koromban egyik gyülekezeti tagunk mondta, hogy ő bizony mindig mondta az unokájának, hogy legyen lelkész, mert annak milyen jó dolga van. Nem felejttem édesapám szavait sem, amikor általános iskolában, pályaválasztás előtt azt mondta, hogy: „Lyányom, legyél pap.” (Azt hiszem, szülőként a legjobbat akarta nekem, hogy minél kevesebb munkával szerezzem meg a mindennapi betevőmet.) Mire én azt válaszoltam, hogy elég nekem a nevem. Aztán pár

év múlva már nem így gondoltam, és elindultam azon az úton, amelyen még mindig járok: a kívülről oly könnyűnek tűnő lelkési pályán.

A napokban az ebéd alatt beszélgettem a kórházban, irodában dolgozó munkatársakkal, s panaszkodtak, hogy mennyire fáradnak érzik magukat, pedig alig haladtak a munkájukkal. Mindig azt érzik, hogy soha nem fogy el a feladatuk. Azzal próbáltam őket biztatni, hogy legalább látható a munkájuk, hiszen nőnek az elvégzett és lezárt papír paksaméták tömegei.

Könnyebb a másik ember munkáját gyümölcsözőbbnek látni, mint a sajátunkat. Lelkészként főleg azt élem meg, hogy hiába hallgattam meg négy-öt embert és próbáltam életük nehéz helyzetében mint lelkigondozó segíteni nekik, nincs látszatja. Órák teltek el úgy, hogy közben olyan, mintha semmit nem tettem volna, hiszen „csak” beszélgettem.

A másik ilyen láthatatlan terület a prédikációra való készülés. A gyülekezet és a világ annyit lát belőle, hogy a lelkész felment a szószékre vagy kiállt az úrasztalához, és beszélt 10, 15, 20, (alkalomtól és hallgatóságtól függően) esetleg még több percet. Azt, hogy mennyi utánaolvasás, elmélkedés, elcsendesedés van egy igehirdetés mögött, nem tudja más, csak a prédikátor. Csoda, hogy olyan könnyűnek tűnik a lelkési lét?! Hiszen nem csinál más, csak beszél.

Szülővidékemen járja egy nem túl kedves mondás: A kutyát és a papot a szájáért tartják. Nem szép, de igaz. Egy lelkésznek a képzeletbeli munkaköri leírásában szerepel, hogy beszélni mindig és minden körülmények között tudjon. Meg persze értsen egy kicsit a könyveléshez, pályázatíráshoz, építkezéshez, szervezéshez, tervezéshez. Legyen tájékozott a kultúrában, az irodalomban, a gazdaságtanban, és egy kicsit értsen a jog nyelvén is.

Szóval amikor valaki azt mondja, hogy lelkésznek lenni olyan könnyű, érdeklődjön először az illetékesnél, illetve családjánál. A sokrétűség, nyitottság, elszántság és tetterkésztség kell hogy meghatározzák a ma lelki-

pásztorát. S még ha mindez megvan, akkor is ott a folytonos dilemma: jól csinálom? Biztos, hogy megtettem mindent?

A folyamatos időmínuszban mindig jelen van a lelkiismeret el nem csendesülő hangja: nem imádkoztál érte eleget. Megint telepakoltuk az anyósülést – ahogyan Lackfi János írásában olvashatjuk –, és nem hagyunk helyet Jézusnak.

SIKERÉLMÉNYEK

Ritka pillanatok egyike, amikor azt érzi az ember fia/lánya, hogy végre utolértem magam. Bevallom őszintén, hogy tavaly, húsvét előtt átéltem ezt az érzést. Jó volt! Úgy érkeztem az ünnephez, hogy minden, amit terveztem, sikerült időre. Időnként egész közel jutok ehhez az érzéshez újra és újra.

Mielőtt azonban nagyon megsajnál-nánk a lelkési szolgálatban ténykedőket, el kell árulnom, hogy azért nem mindig nehéz. Megvannak a pálya előnyei és szépségei. Az biztos, hogy aki szolgálni szeretne, az nem unatkozik. Mindig van valaki, akit meg kell látogatni, készülni kell az igei szolgálatokra, mert bármilyen furcsa, de a prédikációk nem a szószéken születnek.

Valami mindig elromlik a templomon, parókián, gyülekezeti házon, ami javításra vagy szakemberre szorul. Évközben hittanok, nyáron a táborok színesítik a lelkési lét mindennapjait, vagy éppen a kirándulások. A pályázatok szinte folyamatosan futnak, és általában akkor kell nagyon sürgősen dokumentumok hadát leadni, amikor éppen elutazna egy kicsit pihenni a lelkész a családjával.

A címre tehát a válasz: a lelkészek szolgálnak, és ez az egy szó mindent felölel. A szolgálat pedig nem sok és nem is kevés, éppen annyi, amennyi ellátja a lelkészt minden napra egy kis teendővel. Viszont a legfontosabb még mindig az, hogy a sok feladat közepette ne hagyjuk el Jézust! Áldott szolgálatokat mindenkinek! (*repostsz.hu*)

Átadták a nagyváradai Csillagocska Egyházkerületi Bölcsődét

Az iskolakezdés előtti pénteken ünnepélyes keretek között adták át a Királyhágómelléki Református Egyházkerület székházának udvarán épített bölcsődét. A tanév kezdetétől 32 gyereket várnak ide, de a beiratkozás folyamatos, amíg el nem érik a negyvenes létszámot.

A bölcsődét a magyar kormány által kezdeményezett Kárpát-medencei óvodafejlesztési program részeként építették fel. Az átadáson a támogatót dr. Grezsa István, a program koordinálásáért felelős miniszteri biztos képviselte.

Az ünnepség Csúry István püspök áhitatával kezdődött, az alapige a 127. zsolttár harmadik verse volt: „Bizony, az Úr ajándéka a gyermek, az anyaméh gyümölcse jutalom.” Kiemelte: az anyaszentegyháznak jutalom az, hogy ezt a sajátos szolgálatot elnyerte. Az ott dolgozók olyan szolgálatot végeznek, amelynek különleges jutalma van, a szülők pedig jó helyre, Isten közelébe engedik gyermekeiket.

Az átadáson Farkas Zsolt közigazgatási előadótanácsos köszöntötte az egybegyűlte-

ket. „Áldott a kéz, amely adni képes, és áldott a kéz, amely el tudja azt fogadni!” – fogalmazott a programmal kapcsolatban, majd elmondta, hogy az új váradai bölcsőde mellett Nagykárolyban, Krasznán, Szatmáron, Temesváron, Aradon és más településeken is további óvodák és bölcsődék épülnek jelenleg is.

Grezsa István miniszteri biztos tudatta, hogy a 47,6 milliárd forint összértékű program keretében közel 150 új óvoda és bölcsőde épül, illetve a mintegy 500 már létező közül közel 400 már megújult Kárpát-medence-szerte. „Aki itt dolgozik, az a magyar megmaradásért és a keresztény gyökök megőrzésért munkálkodik, a megszentelt helyen pedig a lelkeség és szakmaiság egyaránt fontos” – hangsúlyozta.

A KREK (Királyhágómelléki Református Egyházkerület) jelesre vizsgázott – fogalmazott Szabó Ödön RDMSZ-es parlamenti képviselő –, hiszen miután az új egyházkerületi székhely telkét megkapták, nem zárkóztak be, hanem nyitottak a közösség felé. Ennek nyomán ma Nagyvárad belvárosában református bölcsőde nyílt! Elmondta azt is, hogy a közeljövőben azon fognak dolgozni, hogy adólejteinkből a román állam támogatása ezeket az újonnan megépült református bölcsődéket.

Az ünnepség a továbbiakban az udvaron folytatódott, ahol a Csillagocska Óvoda pedagógusainak énekszolgálatát követően Rákosi Jenő, az Esperesek Kollégiumának elnöke a

133. zsolttárral köszöntötte a megjelenteket, kiemelve, hogy az Úr oda küld áldást, ahol egyetértés van! A bölcsődének ajándékot is hozott: egy bekeretezett képet az ároni áldás szövegével, ezt Felföldi-Bod Gabriella, a bölcsőde igazgatója vette át.

Ez után Tankó Zita Veronika, az óvodai és elemi oktatásért felelős szaktanfelügyelő köszöntötte a megjelenteket, majd Brugós Anikó tolmácsolta dr. Pálfi Józsefnek, a Csillagocska Alapítvány vezetőjének üzenetét.

A református és katolikus kántorok közös szolgálata után Csúry István püspök áldotta meg az új bölcsődét, majd Grezsa Istvánnal és Szabó Ödönnel közösen vágták át a nemzetiszín szalagot.

Végül a jelenlevők bejárhatták a gyermekek fogadására váró, izlésesen és ötletesen díszített, kényelmesen felszerelt új épületet.

T. S.

Harangláb, turulmadár és új kenyér ünnepe Ombodon

Az utóbbi években robbanásszerű fejlődésen ment keresztül az Ombodi Református Egyházközösség. Felsorolni is nehéz mindazokat a megvalósításokat, melyeket Jobb Domokos lelkipásztor vezetésével elért a helyi presbitérium és gyülekezet. Szinte minden évre jut egy hálaadó istentisztelet, amelyen több dologért is hálát adnak.

Az ünnepségsorozat kezdetén Csúry István püspök és Fukk Loránd, Veresegyháza református lelkésze mondott áldást a gyülekezetre és avatta fel a közösségi összefogással készült haranglábát. A 65 kilogrammos harangot Csehí Árpád, a harang hivatalos „keresztapja” kongatta meg elsőként.

Az ünnepség kora délután a templomban folytatódott, az új kenyér ünnepén úrvacsorai közösségben lehettek együtt a hívek. Királyhágómellék püspöke a napi Ige alapján hirdette az Úr szavát. Isten az Ő ígéretéhez hűséges, és ami nem teljesül Dávidban, az teljesül Krisztusban. Ő az Örök Élet, aki azt az ígéretet adja, hogy aki őbenne van,

soha el nem vész. Ha vannak is pillanatok, melyekben úgy látszik, hogy az ígéretek nem teljesülnek, hinni és bízni kell, hogy teljesülni fognak. Az új kenyérben benne van az örök élet előképe, ez segít erősíteni ezt a bizalmat – mondta igehirdetésében Csúry István püspök.

Király Lajos ágendázása után érkezettek az úrasztalához mindazok, akik illendően fel-

készültek erre. Ezt követően Jobb Domokos lelkipásztor emléklappal köszönte meg Vajda Lajos volt egyházközösségi főgondnoknak a kintartó szolgálatot.

A megjelent lelkipásztorok igei áldása után az istentiszteletről a templom udvarára vonult az ünneplő sereg, s felavatták a turulszobrot, amely a Magyar Kormány, azaz a Bethlen Gábor Alap támogatásával és a helyi gyülekezeti tagok segítségével valósult meg. Dr. Grezsa István miniszteri biztos és Csúry István püspök leplezte le a szobrot, majd előbbi beszédében a nemzeti összetartozás fontossága mellett kiemelte az ombodi fiatalok szerepét, akik ez alkalommal is ügyesen helytálltak, énekeltek, szavaltak.

Póti Eduárd, a Szatmárnémeti Református Gimnázium igazgatója a turulmadárról tartott rövid előadást, üzenetét igehirdetészerűen zárta: a széttárt szárnyakra nézve mindig Isten oltalmára, gondviselésére gondoljunk!

Csodákat élhetnek meg tehát és méltán lehetnek hálások az ombodiak. Mindezért egyedül Istené a dicsőség. (refszatmar.eu)

Tedd Elé a terhed!

Változatos programokban bővelkedő táborozáson vett részt közel kétszáz fiatal Nagytarnán az Ecosunhome-ban. A Szatmári Református Egyházmegye ifjúsági táborában ideén a szomorúságról volt szó, mert ez is egy alapérzés, és az élet része.

Vasárnaptól szombatig, augusztus 4. és 10. között előadások, istentiszteletek, kiscsoportos beszélgetések dolgozták fel a témát. A koncertek, esti programok sokszínűek voltak. Egy részük a szórakoztatást tűzte ki célul, más részük a lelki fejlődésben segített. Élvezetesebb és építőek voltak a csapatjátékok, szabadidős tevékenységek is.

ELŐADÁSOK, ISTENTISZTELETEK

Vasárnap Forró László nyitotta meg az eseményt, prédikációjának alapjéül a tábor mottóját választva: „Többet ér a bánat, mint a nevetés, ha a szomorú arc mellett jobbra lesz a szív.” Préd 7,3

A bíról nem szívesen beszélünk. Máthé Róbert vetési lelkipásztor, pszichológus beszélt a szomorúságról mint az egyik alapérzelemről. Dénes István bihari esperes, egyházközségi generális direktor, aki egykor gyermekotthon vezetője is volt és jelenleg is foglalkozik hátrányos helyzetűekkel, szembevitte az ifjakat a valós problémákkal. Varga Botond szalárdi lelkipásztor a szerelmi bánatról, a barátban és a szülőknél való csalódásokról beszélt. Király Lajos esperes a gyászról, annak folyamatairól szólt, zenei anyagokkal támasztva alá az elmondottakat.

Bolyki László zenész, lelkipáncos, író kiemelte, hogy Istennek akkor is terve van velünk, amikor mélységeket, és akkor is, amikor magasságokat élünk meg. A tisztulás folyamatának mind a kettő része Isten szerűjén.

Az esti áhítatok és a bibliaórák, azaz kiscsoportos beszélgetések Illés próféta történetét dolgozták fel, ő volt hegyen is és völgyben is. Moldován Krisztina, Gáti Gábor, Vajda Szabolcs, Gegő Csenge és Csatári Leila teológusok foglalták össze Illés próféta életét és foglalmazták meg ennek az életnek az üzenetét az ifjak számára. Kiss József szombat

dél előtt zárta az istentiszteletek sorát: „Mert az Isten szerint való szomorúság üdvösségre való megbánhatatlan megtérést szerez; a világ szerint való szomorúság pedig halált szerez.” 2Korintus 7,10

Az előadásokon és az istentiszteleteken a Bizz Band zenélt, minőségi módon tanítva a tábor énekeit.

DÉLUTÁNI ÉS ESTI PROGRAMOK

Az esti programok hozták talán a legnagyobb fordulatokat. Jobb Erika megmozgatta az ifjak minden porcikáját, Felméri Péter humorista pedig a rekeszizmusokat.

Kása Melinda és Kása Zsolt néptáncot oktattak. A más stílusú zenét Dj Leviciusz és az Amulett Zenekar hozta, nekik is fontos szerepük volt: lám, lehet alkohol és drog nélkül is szórakozni.

Tamás Éva kozmetikus is értéket hozott, egykori táborozóként az ízléses sminkelésre tanított. A Ki mit tud?-on a tehetséges táborlakók mutathatták be tudásukat, pénteken pedig a táborútnél hangulatos játékok várták az ifjakat.

Estéknél A Láthatatlan színházban az Élet volt a téma, nem kevés érzelmel kelte a fiatalokban. Érzéseiket Nagy-Suvanjeiev Elisabettel és Fülöp Tamással beszélhették meg.

PÉLDÁS ÖSSZEFOGÁS

A szervezőtársak, lelkipásztorok, teológusok mellett gyülekezetek és csoportok igyekeztek Rácz Ervin szervező, ifjúsági előadó segítségével. A vacsorákat, estéket gyülekezetek „fogadták örökbe”. Az ombodi ifjak Jobb Domokos vezetésével alkoholmentes koktélokkal hűsítették magukat a hét folyamán.

A hét úrvacsorai közösséggel zárult. Nem történt minden gördülékenyen. A szomorúságot, akadályok leküzdését mint témát ilyen módon is átéltek a szervezők és résztvevők. Vannak problémás esetek, de semmi/senki sem reménytelen. Mindenre van megoldás, ezt a tábor jelszava is megfogalmazza: „Tedd Elé a terhed!” (refszatmar.eu)

Letették a jövő egyik alapkövét

Református napközinek és bölcsődének helyet adó épület alapkövét tették le Székelyhídon. A város oktatási intézményrendszerének újabb épületét a Kárpát-medencei Óvodafejlesztési Program keretében fogják felépíteni. E programnak köszönhetően az említett térségben 152 új óvoda épül, és több épületet felújítanak.

Az ünnepség istentisztelettel kezdődött, Csűrű István királyhágómelléki püspök igehirdetésével. Grezsa István, az óvodafejlesztési program irányításáért felelős miniszteri biztos az istentisztelet utáni felszólalásában az óvodafejlesztési tervnek az építkezéseken túlmutató, hosszú távú hatását hangsúlyozta. Mint mondta, ha az anyaország e program által újra egybe tudja fűzni határoktól függetlenül a magyarokat, egy olyan Szent István-i gondolatot fogalmaznak meg a mai modern keretek között, amely nélkül elképzelhetetlen mind az Érmellék jövője, mind a magyarok megmaradása.

A jelenlevők az alapköv elhelyezésének helyszínére vonultak át. Az ünnepi beszédek rendjén többek között Béres Csaba polgármester osztotta meg gondolatait a jelenlevőkkel. A mostani alapkövetétel egy tudatos fejlesztési programnak a része. A bölcsőde és napközi megépítése által három olyan új tantermet kap a város közössége, amelyeknek a felszerelése megfelel a XXI. századnak, és amelyeknek a tervezésekor figyelembe vették a legújabb tanügyi jogkeretet és a betartandó gyermekpszichológiai paramétereket.

A református egyházközség óvodájának szomszédságában építendő oktatási intézmény lesz a város első magyar nyelvű bölcsődéje és napközije. Hosszú távon pedig a határ menti településeket fokozottan érintő elvándorlást hivatott csökkenteni. (erhangja.ro)

Halvax Julianna lett az év szupertanára

A soproni Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola tanítója lett a Dívány.hu és a Lidl üzletlánc által meghirdetett pályázaton az év szupertanára. „Számomra a legfontosabb, hogy gondolkodásra, együttműködésre ösztönözzem a gyerekeket” – mondta Halvax Julianna. Kreativitás, együttműködés és érzelmi intelligencia – nála ezek a kulcsszavak.

– Most is előttem van a kép, amikor hatévesen, nagycsoportos óvodásként először látam tantermet és katedrát. Olyan nagy hatással volt rám, hogy már hazafelé eldöntöttem, pedagógus leszek. Hiába próbált édesanyám másfelé terelgetni, hajthatatlan voltam – mesél végtelenül nagy lelkesedéssel pályaválasztásáról Halvax Julianna, a soproni Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola tanítója és tehetségkoordinátora.

2006-tól egyengeti a kis hunyadiak útját. Szeptembertől elsősökkel kezdett, izgalommal várta az új osztályt. Nála nem szokványosak a tanórák, élő kacsa és tyúk is volt „szemléltetőeszköz” a negyedikes hunyadi-soknál. Mindig érdekelték az alternatív, motíváló, újító és játékos módszerek. Szerencsére ebben az iskolája is támogatja. Juli nével minden reggel csibész-túra-bajnokság van, egész napos pontgyűjtés a Class Dojo programban, a hónap végén pedig fizetésnap, amikor különböző kiváltságokat vehetnek a tanulók.

– A legfontosabb, hogy gondolkodásra, együttműködésre ösztönözzem a gyerekeket. Éljk ki a kreativitásukat, és fejlődjön az érzelmi intelligenciájuk. Minden gyermek tehetséges valamiben, és én ezt szeretném bennük megtalálni. Pontosabban rávezetni őket, hogy találják meg azt a területet, amivel szívesen foglalkoznak, ami olyan örömet jelent számukra, mint nekem a tanítás. (evangelikus.hu)

FÉLMILLIÓS KUTATÁS

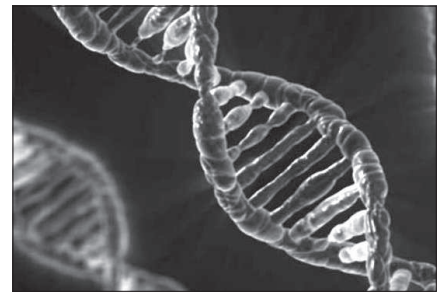
Bebizonyosodott, hogy nincs „meleg gén”

Nem igaz, hogy a homoszexuálisok melegnek születtek, egy félmillió embert vizsgáló kutatás szerint. Tudományos bizonyíték eddig sem volt arra, hogy bárki is homoszexuálisnak születne.

A genetika nem tudja megjósolni, hogy egy személy a saját neméhez vonzódik-e – állítja egy új kutatás eredménye, melyet a *Popular Science* folyóirat tett közzé. Közel félmillió embert vizsgálva a tanulmány szerzői megállapították, hogy bár vannak gének, amelyek valamelyest befolyásolják az ember szexualitását, mindegyiknek csak csekély szerepe van – a társadalmi és környezeti tényezők sokkal nagyobb súllyal esnek latba.

„Ez az eddigi legnagyobb és legalaposabb vizsgálat az azonos neműekkel kialakított szexuális viselkedés genetikájával kapcsolatban” – mondta Ben Neale, a Broad Institute genetikusa, a Massachusettsi Kórház Analitikai és Transzlációs Genetikai Egységének docense. A tanulmány felhívja a figyelmet a genetika csekély szerepére és a biológiai tényezők összetettségére.

„Ez a tanulmány cáfolja azt a felfogást, miszerint létezik egy »meleg gén«” – mondta Darren Whitfield, a Pittsburgi Egyetem adjunktusa, aki az alternatív nemi vonzódások egészségügyi vonatkozásait tanulmányozta.

Fontos tudni, hogy a meleg génekről vagy a homoszexualitás veleszületettségéről eddig sem volt tudományos konszenzus, még pontosabban semmiféle kutatás nem állt elő a veleszületettségére való bizonyítékkal.

Richard Pillard, a nagy visszhangot kiváltó, 1991-es ikervizsgálatokról ismert professzor, aki az egyik első, homoszexualitását nyíltan vállaló tudós volt, egy 2010-es interjúban elismerte: „Igazán nehéz bármilyen végleges állásfoglalással előállni a helyzetet illetően. Szerintem valamennyi genetikai hatás eléggé valószínűnek tűnik, de ezen túl mit mondhatnánk? A válasz: nem sok mindent.”

Elmondható tehát, hogy a közvélekedéssel ellentétben eddig sem volt bizonyíték a homoszexualitás veleszületettségére, de ez nem jelenti azt, hogy az szabad választás eredménye volna. (mandiner.hu)

Köszönetnyilvánítás

A nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem Arany János Kollégiuma hálásan köszöni a Koltói Református Egyházközségnek adományozó segítőkészségét és nagylelkűségét, valamint lelkészének, nt. Ecsedi Árpádnak

a közbenjárását. A koltói gyülekezet rendszeresen ajándékoz száraz téstát a kollégiumunk konyhájának, ezért fogadják hálással köszönetünket!

A kollégium dolgozói, diákjai és vezetője, DOHI ALIZ

Fricska

Egy észak-írországi igehirdető befejezte kicsit rövide és szárazra sikerült prédikációját. Majd egyet gondolt, s lelkesen mondani kezdte: „Ha a világ minden söre az enyém lenne, beleborítanám a folyóba!” A gyülekezet egyetértéssel bólogatott. Ezen felbátorodva a lelkész folytatta: „És ha minden bor az enyém lenne, azt is mind a folyóba

borítanám!” Az emberek tapsoltak és azt mondták: „Ámen.” Végül a lelkész még hozzátette: „De ha a világ összes whiskyje is az enyém lenne, azt is mind a folyóba önteném!”

Amikor a lelkész leült, a kántor óvatosan felállt és bejelentette: „Záró énekként énekeljük: *Gyűljünk össze mind a folyónál.*”

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0232

www.facebook.com/harangszó

Felelős szerkesztő: Ghitae-Szabó József Levente. Hírszerkesztő: Tokár Sándor. Tördelőszerkesztő: Petrikó Ildikó. Korrektor: Megyesi Antónia. Szerkesztőbizottság: Békefy Lajos, Fábán Tibor, Tokár Sándor, Tötös Beata, Visky István, Wagner Erik.

Szerkesztőség: BH-410202 Nagyvárad, Sulyok István u. 9. sz. Tel.: 0726242824, 0259435386. E-mail: harangszo.ujtag@gmail.com

Honlap: www.krek.ro, www.facebook.com/harangszo, www.harangszoujsag.wordpress.com.

Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szebeni Kertész Abraham Nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik. A lap terjesztése a lelkési hivatalokon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező irásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.